



Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Rapport 2011:14
REGERINGSUPPDRAG

Förbättrade prognoser



Förbättrade prognoser

Boverket oktober 2011

Titel: Förbättrade prognoser
Utgivare: Boverket oktober 2011
Upplaga: 1
Antal ex: 80

Tryck: Boverket internt
ISBN tryck: 978-91-86827-43-4
ISBN pdf: 978-91-86827-44-1

Sökord: Förslag, förbättringar, prognoser, prognosmodeller, utgiftsprognoser, stöd, äldreboende, icke-statliga kulturlokaler, samlingslokaler, radonåtgärder, räntebidrag, hyresboende, hållbara städer, planeringsinsatser för vindkraft, konvertering från direktverkande elvärme, investeringar i solvärme.

Dnr: 1399-484/2011

Publikationen kan beställas från:

Boverket, Publikationsservice, Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 50 eller 35 30 56

Fax: 0455-819 27

E-post: publikationsservice@boverket.se

Webbplats: www.boverket.se

Rapporten finns som pdf på Boverkets webbplats.
Rapporten kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Boverket 2011

Förord

Rapporten är Boverkets svar på Uppdrag 1, förbättrade prognoser, i Boverkets regleringsbrev för 2011.

Projektgruppen har bestått av Amanda Corlin, Länsstyrelsen i Skåne län, Leif Ingemarsson, Leif Götesson, Paul Silfwerberg, Gunilla Meje-gård, Anette Löfgren, Assar Lindén, Amelie Fasth, Karl-Erik Svensson, Sara Birkestedt, Roger Antonsson samt Ola Svensson, alla Boverket.

Karlskrona oktober 2011

Janna Valik
generaldirektör

Innehåll

Inledning och läsanvisningar	9
Sammanfattning	11
Sammanfattning av förslag till åtgärder för att förbättra prognoserna	11
1 Uppdrag och problembeskrivning	15
1.1 Uppdrag - Förbättrade prognoser	15
1.2 Utgiftsprognos	15
1.3 Problembeskrivning.....	16
1.3.1 Begrepp i anslagshanteringen	16
1.3.2 Bemyndiganden och prognoser	16
1.3.3 Exempel som belyser bemyndigandeproblematiken	17
1.3.4 Delat ansvar Boverket/länsstyrelserna.....	19
2 Ingående stöd och deras styrning	21
2.1 Ingående stöd.....	21
2.2 Stödets styrning	22
2.2.1 Budgetlag.....	22
2.2.2 Anslagsförordning	22
2.2.3 Regleringsbrev.....	22
2.2.4 Förordning och föreskrifter.....	23
3 Investeringsstöd till äldreboenden	25
3.1 Syfte	25
3.2 Styrning	25
3.2 Processflöde.....	25
3.4 Prognosmetodik	26
3.5 Verkligt utfall.....	26
3.6 Riskfaktorer	27
3.7 Förslag	27
4 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	29
4.1 Syfte	29
4.2 Styrning	29
4.3 Processflöde.....	29
4.4 Prognosmetodik	30
4.5 Verkligt utfall.....	30
4.6 Riskfaktorer	30
4.7 Förslag	31
5 Bidrag till allmänna samlingslokaler	33
5.1 Syfte	33
5.2 Styrning	33
5.3 Processflöde.....	34
5.4 Prognosmetodik	34
5.5 Verkligt utfall.....	34
5.6 Riskfaktorer	35
5.7 Förslag	36
6 Bidrag till radonåtgärder	37
6.1 Syfte	37
6.2 Styrning	37
6.3 Processflöde.....	37
6.4 Prognosmetodik	38
6.5 Verkligt utfall.....	38

6.6 Riskfaktorer	38
6.7 Förslag	39
7 Räntebidrag	41
7.1 Syfte	41
7.2 Styrning	41
7.3 Processflöde.....	41
7.4 Prognosmetodik	42
7.5 Verkligt utfall.....	42
7.6 Riskfaktorer	43
7.7 Förslag	43
8 Hyresbostäder	45
8.1 Syfte	45
8.2 Styrning	45
8.3 Processflöde.....	45
8.4 Prognosmetodik	45
8.5 Verkligt utfall.....	46
8.6 Riskfaktorer	46
8.7 Förslag	47
9 Hållbara städer	49
9.1 Syfte	49
9.2 Styrning	49
9.3 Processflöde.....	49
9.4 Prognosmetodik	50
9.5 Verkligt utfall.....	50
9.6 Riskfaktorer	50
9.7 Förslag	50
10 Stöd till planeringsinsatser för vindkraft.....	51
10.1 Syfte	51
10.2 Styrning	51
10.3 Processflöde.....	51
10.4 Prognosmetodik	52
10.5 Verkligt utfall.....	52
10.6 Riskfaktorer	52
10.7 Förslag	53
11 Stöd till konvertering från direktverkande elvärme	55
11.1 Syfte	55
11.2 Styrning	55
11.3 Processflöde.....	55
11.4 Prognosmetodik	56
11.5 Verkligt utfall.....	56
11.6 Riskfaktorer	56
11.7 Förslag	57
12 Stöd för investeringar i solvärme	59
12.1 Syfte	59
12.2 Styrning	59
12.3 Processflöde.....	59
12.4 Prognosmetodik	60
12.5 Verkligt utfall.....	60
12.6 Riskfaktorer	60
12.7 Förslag	61
13 IT-system för stödhantering.....	63
13.1 Bofinc - för ärendehandläggning.....	63

13.2 Svanen – datalager	63
13.3 Agresso - Ekonomisystem	63
14 Förslag till bättre prognoser	65
15 Förslag - ny struktur för Utgiftsprognoser	69
X.X Anslagspost	69

Inledning och läsanvisningar

Enligt förordning (SFS 2009:1482) med instruktion för Boverket ansvarar Boverket ”för den centrala administrationen av statliga stöd och bidrag inom sitt verksamhetsområde”.

Boverket lämnar 5 gånger per år en utgiftsprognos till regeringen. En sådan prognos ska enligt regleringsbrevet för 2011 lämnas vid följande tillfällen:

- 19 januari,
- 23 februari,
- 5 maj,
- 1 augusti,
- 28 oktober

I regleringsbrevet för 2011 erhöll Boverket bl.a. ett uppdrag innebärande:

- att beskriva sitt nuvarande prognosarbete inklusive redovisning av underlag, modeller och arbete för att utveckla prognosarbetet,
- att ta fram och redovisa förslag på förbättrade prognoser, rapportering och prognosmodeller

Uppdraget avser alla stöd och bidrag (nedan kallat stöd) som Boverket hanterar eller administrerar.

Stöden är sinsemellan av olika karaktär och måste därför ur prognossynpunkt behandlas olika. En del stöd avser byggnationer av olika slag och detta innebär att processtiden från start med planering/projektering till färdigställande kan vara flerårig. Detta gäller t.ex.

- hållbara städer
- investeringsstödet till äldreboende,
- investeringsbidrag till allmänna samlingslokaler,
- stöd till icke-statliga kulturlokaler,
- räntebidrag,
- investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder,
- stöd för konvertering från direktverkande elvärme,
- stöd för installation av solvärme,

Vid byggnationer inträffar ofta förseningar, av olika skäl, och om förseningarna inte är kända eller rapporterade till Boverket påverkar det givetvis prognoserna i negativ riktning.

Ett stöd, Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, har en förhållandevis kort programperiod, 9 - 18 månader men kan ändå sträcka sig över 2 kalenderår.

För ett par stödformer, Planeringsstöd för vindkraft och Hållbara städer, finns det möjlighet att begära förskottsutbetalning. Sker inte detta som planerat påverkar det prognoserna.

De presumtiva mottagarna av stöden, privatpersoner, ideella föreningar, företag, bostadsrättsföreningar, allmännyttiga bostadsföretag, kommuner etc. har olika förutsättningar och resurser för den administrativa hanteringen av stödformerna. Detta påverkar också prognoserna.

Stödbeloppen varierar från några tusen till flera miljoner kr beroende på vilket stöd som avses. Detta påverkar också säkerheten i prognoserna.

I några fall kan erhållna stödbelopp ta i anspråk 10 - 15 % av ett årsanslag, förskjutning av utbetalningen till ett sådant projekt, i synnerhet om projektiden sträcker sig över 2 år eller mer, får konsekvenser för säkerheten i prognoserna.

De flesta stöden hanteras av länsstyrelserna, (ansökningar, beviljandebeslut, beslut om utbetalning) medan utbetalningar verkställs av Boverket. För några stöd finns en särskild delegation som hanterar ansökningar och beslut medan Boverket utbetalar bidraget och för några är Boverket ansvarig för ansökningar, beslut och utbetalningar.

Prognostidpunkten har naturligt nog stor betydelse för prognosernas överensstämmelse med det slutliga utfallet. Den första prognosen ska vara regeringskansliet tillhanda den 19 januari. Eftersom mer än 11 månader återstår av verksamhetsåret och mycket kan hända under resten av året är den prognosen mycket försiktig och osäker. I slutet av oktober lämnas den 5:e och sista utgiftsprognosen för året och då är av naturliga skäl kunskapsunderlaget betydligt bättre. Det finns dock en risk att det inträffar en försening av ett byggprojekt, vilket kan innebära att utbetalningen förskjuts till nästkommande år och prognosen kommer då inte att stämma.

Av ovanstående framgår att det är mycket olika förutsättningar för stöden och detta ger som en naturlig följd varierande förutsättningar för att göra utgiftsprognoser. Detta kommer att utvecklas närmare vid beskrivning av respektive stöd.

Sammanfattning

Sveriges riksdag och regering har bl.a. genom att införa stöd till olika verksamheter markerat det angelägna syftet med dessa. Det kan t.ex. gälla Investeringsstöd till äldreboenden, Stöd till icke-statliga kulturlokaler, Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, Planeringsstöd till vindkraft, Hållbara städer etc. Det är därför viktigt att anslagna medel för dessa ändamål utnyttjas på ett effektivt och ekonomiskt sätt. För att det ska vara möjligt behöver regering och riksdag ha bra underlag för sina ställningstaganden och beslut. Ett av underlagen är prognoser från myndigheterna som hanterar de olika stöden.

Boverket hanterar ett antal stöd som spänner över vittomfattande och mycket angelägna samhällsområden. Eftersom de berör så många olika delar av samhället är varje stödform unik och måste ur prognossynpunkt behandlas individuellt.

- Stödets genomförandetider är väldigt olika på olika stöd. Radon är ett snabbt stöd med relativt kort genomförandeperiod. Större projekt, t.ex. Hållbara städer och Investeringsstödet till äldreboenden har långa genomförandetider på grund av omfattande planering, projektering och genomförande inom projekten.
- Stöden hanteras av olika departement och det avspeglar sig i olika utformning av t.ex. förordningstexter och regleringsbrev.
- Stöden har många olika mottagare t.ex. egnahemsägare, ideella föreningar, större fastighetsägare, kommuner, regioner. Gruppen av stödmottagare är således heterogen.
- Stödbeloppen varierar från några tusen kr till flera miljoner kr beroende på vilket stöd som avses.
- Under 2007 infördes stöd med möjlighet till förskottsutbetalningar. Denna typ av stöd är svårare att prognostisera eftersom sökanden själv väljer om den vill utnyttja möjligheten till förskott.
- Det kan inträffa förändrade myndighetskrav, överklagade planer o.s.v. under projektets gång. En i sig liten tidsförskjutning kan få följdverkningar så som förskjutning av utbetalning. Den typen av förseningar är svåra att förutse och därför finns en inbyggd osäkerhet som påverkar prognosernas tillförlitlighet.

Av ovanstående framgår att varje stöd måste hanteras unikt.

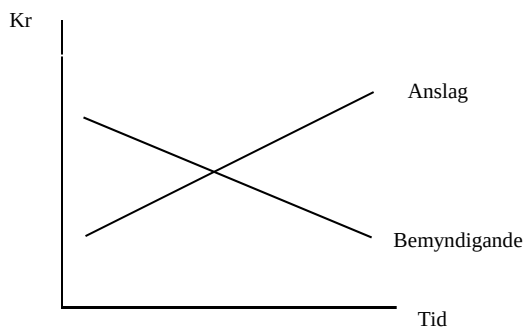
Sammanfattning av förslag till åtgärder för att förbättra prognoserna

Detta är en sammanfattning av de förslag som finns beskrivna i kap. 14

- *Översyn av IT-systemen*
 - Boverket genomför för närvarande en förstudie av om hur handläggar-systemet Bofinc kan förbättras eller om det ska ersättas av ett nytt system.

- En ny obligatorisk uppgift införs i handläggarsystemet Bofinc. Detta innebär att det i beviljandebeslutet angivna färdigställandedatumet måste fyllas i.
 - Boverket och länsstyrelserna kommer att utöka sin uppföljning av inneliggande ärenden.
 - Boverket och länsstyrelserna kommer att vidareutveckla de befintliga rapporterna och eventuellt komplettera med nya rapporter i statistiksystemet Svanen. Detta är viktigt för att kunna följa upp inneliggande ärenden och genomföra aktualiseringar av dessa.
 - Statistikverktyget Svanen kommer att kompletteras med fler uppgifter från handläggarsystemet Bofinc för att ge möjlighet till nya rapporter samt förbättra befintliga rapporter.
 - Boverket avser att hålla utbildningar i statistikverktyget Svanen samt handläggarsystemet Bofinc för länsstyrelsens och Boverkets personal.
- *Samordning av regleringsbrev, stödförordning med budgetlag och anslagsförordning.*
 - För vissa stöd finns det en avsevärd risk att syftet med stödet inte uppfylls på grund av de ramar som sätts i budgetlag och anslagsförordning. Regleringsbrev och stödförordningar bör utformas utifrån budgetlag och anslagsförordning så att de inte motverkar varandra och syftet med stödet.
 - Beträffande stöd, med långa genomförandetider på grund av t.ex. byggnationer, bör bemyndigande och anslag anpassas till hur byggprocessen vanligtvis ser ut (Planering/Projektering – Genomförande – Avslutning).

Bemyndigandet bör, redan från starten, motsvara en stor del av stödperiodens belopp och kan sedan minska i storlek vid stödets avslutande. Anslaget bör hanteras omvänt, d.v.s. lågt anslag år 1 för att sedan öka.



- *Utökade kontakter mellan länsstyrelser och Boverket.*
- Boverket avser att hålla återkommande träffar med länsstyrelserna för kunskapsöverföring och dialog om stöden. Länsstyrelserna har bildat ett gemensamt forum för hållbart samhällsbyggande där handläggare som arbetar med planering, byggande och boende ingår. Boverket kommer att utse representanter som vid behov kan samverka i frågor som rör Boverkets verksamhetsområde.

- *Utökade och kontinuerliga kontakter mellan Boverket och regeringskansliet*
Utökade och kontinuerliga kontakter mellan Boverket och regeringskansliet behövs för att samordna styrdokument och stödförordningar. Dessa måste samverka för att få ett effektivt utnyttjande av anslagna medel.
- *Förändringar i förordningar*
Genom förändringar av stödförordningarna så som reglering av anståndsmöjlighet eller möjligheten till förskottsutbetalning kan bättre prognoser erhållas men det måste utredas noga för om denna lösning passar den aktuella stödformen.
För de stöd som medger förskottsutbetalningar bör sökandens tid att begära förskott (delutbetalning) regleras i förordningen.
- *Bättre, förenklad och tydligare mall till utgiftsprognosen*
Boverket avser att förtydliga mallen för utgiftsprognoserna. Det är viktigt att den blir enkel och tydlig samt att kända risker för prognosen redovisas per anslagspost.

1 Uppdrag och problembeskrivning

1.1 Uppdrag - Förbättrade prognoser¹

Boverket ska sammanställa och beskriva sitt nuvarande arbete med prognoser inklusive redovisning av underlag, modeller och arbete för att utveckla prognosarbete m.m. Utgiftsprognoserna ska redovisa den mest sannolika utvecklingen för utgifterna. I uppdraget ingår att Boverket ska ta fram och redovisa förslag på förbättrade prognoser, förbättrad rapportering och prognosmodeller. Uppdraget avser alla stöd och bidrag som Boverket hanterar eller administrerar.

Uppdraget ska ske i samråd med länsstyrelserna och ev. andra berörda myndigheter.

Uppdraget ska delredovisas med en lägesrapport av arbetet till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 april 2011.

Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) den 31 oktober 2011.

1.2 Utgiftsprognos

Boverket ska redovisa prognoser för 2011–2015 vid nedanstående prognostillfällen. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till budgeten. Prognoserna lämnas vid följande tidpunkter:

19 januari, 23 februari, 5 maj, 1 augusti, 28 oktober.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Boverket, M2010/4959/A

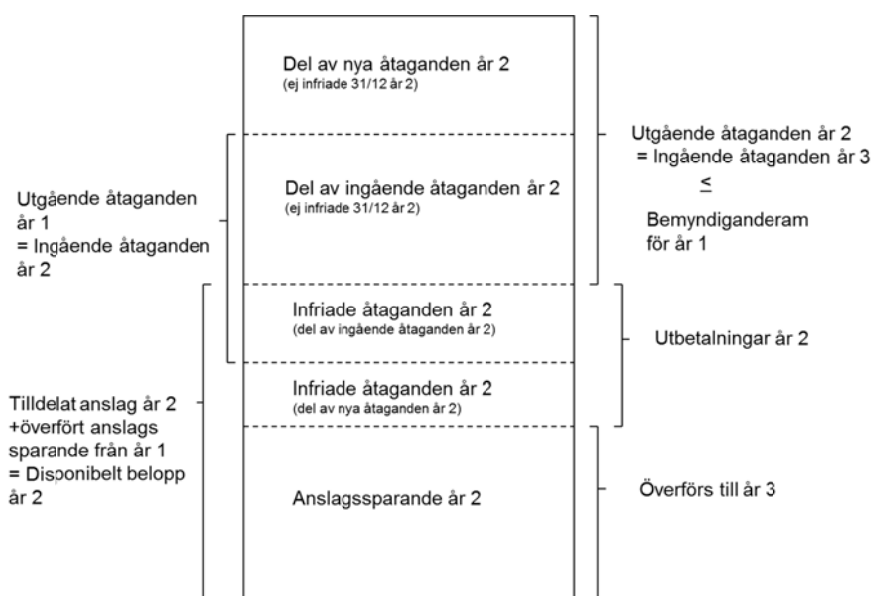
1.3 Problembeskrivning

Inledningsvis i kapitel 1.3 beskrivs de olika begreppen i anslagshanteringen för att underlätta förståelsen av beskrivningen av den problematik som är förknippad med bemyndiganden, prognoser och anslagssparande. Denna problematik får ytterligare dimensioner genom att länsstyrelserna i allmänhet beslutar om stöd medan Boverket ansvarar för att anslagsvillkor och finansiella villkor uppfylls.

1.3.1 Begrepp i anslagshanteringen

I fig 1.3.1 åskådliggörs olika begrepp som är aktuella vid anslagshanteringen och relationerna mellan dem. Begreppen används i de följande avsnitten.

Fig. 1.3.1 Olika begrepp i anslagshanteringen



1.3.2 Bemyndiganden och prognoser

De stöd som Boverket hanterar är i allmänhet konstruerade så att den som ansöker om ett stöd först får ett preliminärt beslut om stöd (nytt åtagande) utifrån de uppgifter som lämnats in. Beslut om utbetalning (infriat åtagande) sker först när åtgärden är genomförd och ansökan om utbetalning gjorts tillsammans med underlag som visar på den faktiska kostnaden för åtgärden.

För Boverkets stöd är det därför snarare regel än undantag att de olika besluten tas under skilda budgetår. Det innebär i sin tur att det behövs ett bemyndigande för att ta det första beslutet som medför utgifter under följande budgetår.

Summan av utestående åtaganden vid budgetårets slut får inte överstiga bemyndiganderamen. Utestående åtaganden vid budgetårets slut är lika med ingående åtaganden minus under året infriade åtaganden (utbetalningar) plus nya åtaganden under året som inte hunnit betalas ut (se fig 1.3.1 ovan). Det innebär att utrymmet för nya åtaganden delvis beror av mängden infriade åtaganden vid årets slut. Utestående åtaganden vid

budgetårets slut prognostiseras bl.a. med hjälp av inlämnade uppgifter om färdigställandetidpunkt.

För många av stöden sker utbetalningen oftast första, andra eller t.o.m. tredje året efter det år det första beviljandebeslutet tas. Det beror på att projekten ofta tar lång tid att planera och genomföra och att stöden utbetalas efter det att projekten är slutförda. Hela denna process tar för t.ex. Investeringsstödet till äldreboistäder oftast mellan 1,5 till 3 år, från det att kommuner och andra intressenter kommit igång med sin planering till dess att stödet utbetalas.

Vidare finns osäkerheter och omständigheter som påverkar tidplanen både före byggstart och under byggskedet. Det kan ske förändrade myndighetskrav, överklagade planer o.s.v. Under projektet kan en i sig liten tidsförskjutning få följdverkningar och leda till större konsekvenser med en betydligt längre förskjutning som följd. Vissa projekt är mycket stora och omfattar stora belopp. Det kan röra sig om långa genomförandeperioder som kan vara svåra att prognostisera.

Förutsättningarna för prognoserna har därför en inbyggd osäkerhet som ytterligare påverkar prognosernas tillförlitlighet. Om projekt trots angiven färdigställandetid under året ändå inte är färdigställda vid årsskiftet påverkar det utestående åtaganden så att utrymmet för nya åtaganden minskar. I värsta fall kan utestående åtaganden vid budgetårets slut överstiga bemyndiganderamen.

En stram bemyndiganderam innebär därför att färre beslut (åtaganden) kan beviljas eftersom den är delvis beroende av utbetalningstakten som kan vara oviss ända in i december månad. Om inte förväntad utbetalningstakt hålls kan Boverket under hösten tvingas bromsa nya åtaganden för att skaffa en nödvändig marginal för att inte riskera att överskrida given bemyndiganderam. Detta innebär i sin tur risk för att de avsedda effekterna av stödet hämmas.

Detta förfarande är dock inte möjligt för Stöd till icke-statliga kulturlokaler och Investeringsbidrag till allmänna samlingslokaler där det är en "uppsamling" av inkomna projekt vid en bestämd tidpunkt för beslut en gång om året. Vid beslutstillfället ställs projekten mot varandra och eftersom ansökta medel långt överstiger vad som finns att fördela krävs en prioritering av projekten så att syftet med stöden uppfylls på bästa sätt.

Det innebär att Boverket redan tidigt på året måste kunna göra en kvalificerad uppskattning av hur den sammantagna bilden ser ut när det gäller såväl utbetalningar av tidigare gjorda åtaganden samt årets åtaganden, vilket är svårt. Det finns risk att vi, för att vara på den säkra sidan, i det läget inte kan utnyttja hela anslaget. Ovanstående motiverar ytterligare att bemyndiganderamen verkligen är väl tilltagen.

1.3.3 Exempel som belyser bemyndigandeproblematiken

I följande exempel redovisas två tabeller för att belysa problematiken med bemyndigande och prognoser.

Följande förutsättningar gäller för båda tabellerna.

- Anslaget har en treårig programperiod.
- Tilldelat anslag är 2 000 tkr/år.
- Bemyndiganderamen är 1 000 tkr/år.

Vid hantering av anslag med bemyndiganderam ingår två kontrollmoment.

1. Utbetalning under året får inte överstiga tillgängligt anslag.
Årets utgifter, d.v.s. det som är totalt utbetalt består av stöd som både beslutas och utbetalas under året samt tidigare beslutade stöd där beslutet skett tidigare år men utbetalningen sker innevarande år. I tabellerna är det summan av utgifterna som inte får överstiga tillgängligt anslag.
2. Utestående åtaganden får inte överstiga bemyndiganderamen.
Utestående åtaganden, d.v.s. beslut om stöd som ännu inte utbetalats får vid budgetårets slut som mest uppgå till den angivna bemyndiganderamen.

Tab. 1.3.1 illustrerar hanteringen av anslaget när prognoserna uppfylls och bemyndiganderamen hålls

Tkr	År 1	År2	År3		
Ingående åtaganden	0	600	1 000		
+ Nya åtaganden	600	1 000	0		
Årets anslag	2 000	2 000	2 000	6 000	Tot anslag
Anslagssparande från föregående år	0	1 000	400		
Indragning	0	0	0		
Summa tillgängligt anslag	2 000	3 000	2 400		
Beslutat och utbetalat under året	1 000	2 000	1 400		
- Infriade åtaganden från tidigare år	0	600	1 000		
Utgifter	1 000	2 600	2 400	6 000	Tot utgifter
1. Anslagssparande (Utbetalt under året får ej överstiga tillgängligt anslag)	1 000	400	0		
2. Utestående åtaganden vid årets slut får ej överstiga bemyndiganderamen	=600	=1 000	=0		

1. Utbetalning under året får inte överstiga tillgängligt anslag.
I tab. 1.3.1 förutsätts att anslagssparandet får behållas mellan åren. Om anslagssparande dras in kan problem uppstå både under programperiodens år 2 och 3.
2. Utestående åtaganden får inte överstiga bemyndiganderamen.
I tab. 1.3.1 överskrids inte bemyndiganderamen.

Tab. 1.3.2 illustrerar hanteringen av samma anslag om det i slutet av året uppstår problem med den byggnation som är föremål för stöd. Utbetalningen som var prognosticerad till år 2, kommer, på grund av bekymmer med färdigställandet, att förskjutas till år 3 och av förväntade infriande åtaganden på 600 blir det istället 0.

Tab. 1.3.2 Beskrivning av hantering av anslaget när prognoserna inte uppfylls och bemyndiganderamen överskrids

Tkr	År 1	År2	År3		
Ingående åtaganden	0	600	1 600		
+ Nya åtaganden	600	1 000	0		
Årets anslag	2 000	2 000	2 000	6 000	Tot anslag
Anslagssparande från föregående år	0	1 000	1 000		
Indragning	0	0	0		
Summa tillgängligt anslag	2 000	3 000	3 000		
Beslutat och utbetalat under året	1 000	2 000	1 400		
- Infriade åtaganden från tidigare år	0	0	1 600		
Utgifter	1 000	2 000	3 000	6 000	Tot utgifter
Utestående åtaganden vid årets slut	600	1 600	0		

1. Utbetalning under året får inte överstiga tillgängligt anslag.
I tab. 1.3.2 förutsätts att anslagssparandet får behållas mellan åren.
Om anslagssparande dras in kan problem uppstå under programperiodens år 3.
2. Utestående åtaganden får inte överstiga bemyndiganderamen.
I tab. 1.3.2 överskrids bemyndiganderamen till följd av förseningen.
Nya åtaganden kan stramas åt, men ju senare som beskedet om senareläggning av utbetalningar kommer, desto mindre är möjligheten att påverka utestående åtaganden så att man inte får ett överskridande vid årsskiftet.

1.3.4 Delat ansvar Boverket/länsstyrelserna

I de fall Boverket är den centrala myndigheten för ett stöd och länsstyrelserna den regionala beslutandemyndigheten finns ett delat ansvar vid förvaltningen av ett stöd. Boverket ska se till att anslagsvillkor och finansiella villkor för stödet är uppfyllda. Länsstyrelserna ska å sin sida se till att alla som söker får ett beslut respektive utbetalning så snart som möjligt. Vid beslut kontrollerar länsstyrelsen att det finns tillgängliga medel på anslagsramen.

Att i den vardagliga hanteringen även kräva av länsstyrelserna att beslut om stöd ska föregås av en kontroll, inte bara mot anslagsramen utan även mot bemyndiganderamen är inte rimligt. Det skulle innebära att länsstyrelsen vid varje beslutstillfälle under budgetåret måste bedöma om det finns tillräckligt med nära förestående beslut om utbetalning för att hålla sig inom bemyndiganderamen. Länsstyrelsen skulle då behöva ha en god uppfattning om läget, inte bara i det egna länet, utan också i samtliga län.

Från ett medborgarperspektiv skulle en hantering där man måste vänta in ett utbetalningsbeslut inför varje beviljandebeslut te sig svårförståelig. Länsstyrelsens förväntade marknadsföring av stödet skulle också hämmas

av att länsstyrelsen skulle vara tvungen att reservera sig inför möjligheten att få stöd.

Boverket har således att bevaka hur utvecklingen är på nationell nivå och vidta åtgärder för att begränsa möjligheterna till stödgivning när beviljande och utbetalning närmar sig vad anslagsvillkor och finansiella villkor tillåter. När ett anslag för ett visst åtgärdsprogram är förbrukat är detta en naturlig åtgärd som kan förstås både av länsstyrelser och de sökande. I de fall åtgärden föranleds enbart av anslagstekniska villkor är det svårare att förstå, och det försämrar förutsättningarna för marknadsföring av stödet. Boverket anstränger sig därför för att vidta eventuella begränsningsåtgärder så sent som möjligt.

2 Ingående stöd och deras styrning

2.1 Ingående stöd

Uppdraget omfattar alla stöd och bidrag som Boverket hanterar eller administrerar. De stöd som är aktuella redovisas i tabell 2.1

Tabell 2.1 Ingående stöd

Dep.	UO	Anslagsbeteckning		Förordning	Anslag RB-11(tkr)	Anslags-typ
S	09	05:01 ap10	Stimulansbidrag/ åtgärder inom äldrepolitiken: Invest.stöd äldre-bostäder	2007:159	500 000	Ram
K	17	01:06 ap1	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	1990:573	9 898	Ram
U	17	13:02 ap4	Bidrag till allmänna samlingslokaler: Investeringsbidrag	1996:1593	23 382	Ram
U	17	13:02 ap5	Bidrag till allmänna samlingslokaler: Bidrag för verksamhetsutveckling	1996:1593	4 802	Ram
U	17	13:02 ap6	Bidrag till allmänna samlingslokaler: Bidrag till samlingslokalhållande föreningars riksorganisationer	1996:1593	3 980	Ram
S	18	01:04 ap1	Räntebidrag m.m.	1992:986	190 631	Ram
S	18	02:02 ap 1	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	1988:372	32 802	Ram
S	18	31:11 ap1 (2006)	Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	2001:531	0	Ram
M	20	01:15 ap22	Hållbara städer-del till Boverket	2008:1407	20 000	Ram
N	21	01:07 ap2	Planeringsstöd för vindkraft	2007:160	0	Ram
N	21	01:08 ap1 (2010)	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme	2005:1255	0	Ram
N	21	01:08 ap1	Stöd för installation av solvärme	2000:287, 2006:1028, 2008:1247	25 000	Ram

Tabellen 2.1 visar bl.a.:

- hanteringen av stöd sker på 5 departement,
- finansieringen fördelar sig på 5 utgiftsområden,
- 2 anslag (med årtal inom parentes) är s.k. äldre anslag och inte längre uppförda på statsbudgeten,
- samtliga anslag är av typen ramanslag.

2.2 Stödets styrning

Uppbyggnaden av stödsystemet bygger på följande struktur:

- Budgetlag (SFS 2011:203)
- Anslagsförordning (SFS 2011:223)
- Regleringsbrev (se kapitel 2.2.3)
- Förordning och föreskrifter (se kapitel 2.2.4)

Det är viktigt med samordning av alla dessa styrmedel som påverkar varje stöd om ekonomiska och politiska mål ska uppnås.

2.2.1 Budgetlag

Från och med 1 april 2011 har en ny budgetlag (SFS 2011:203) trätt i kraft, se t.ex. 6 kap. om ekonomiska åtaganden och utlåning

2.2.2 Anslagsförordning

Som en följd av den nya budgetlagen så har även anslagsförordningen (SFS 2011:223) uppdaterats.

2.2.3 Regleringsbrev

I regleringsbreven styrs storleken för anslaget och bemyndigande för innevarande år. Det regleringsbrevet brukar komma under sista halvan av december månad året innan.

Regleringsbrev 2011

Nedan redovisas de regleringsbrev för 2011 som riktats direkt till Boverket samt regleringsbrev med uppdrag där Boverket ska vara delaktigt.

Socialdepartementet

- Regleringsbrev till Boverket
- Ändring av regleringsbrev till Boverket med två nya uppdrag
- Ändring av regleringsbrev till Folkhälsoinstitutet
- Regleringsbrev till Socialstyrelsen angående bland annat investeringsstöd till äldreboenden samt uppdrag.

Näringsdepartementet

- Regleringsbrev till Boverket angående energirelaterade stöd
- Ändring av regleringsbrev till Boverket angående energirelaterade stöd
- Regleringsbrev till Energimyndigheten angående bl.a. byggnaders energiprestanda samt uppdrag.

- Ändring av regleringsbrev till Energimyndigheten

Miljödepartementet

- Regleringsbrev till Boverket angående anslag till Hållbara städer
- Ändring av regleringsbrev till Boverket angående anslag till Hållbara städer

Kulturdepartementet

- Regleringsbrev till Boverket angående stöd till icke-statliga kulturlokaler
- Ändring av regleringsbrev till Boverket angående stöd till icke-statliga kulturlokaler

Utbildningsdepartementet

- Regleringsbrev till Boverket angående bidrag till allmänna samlingslokaler
- Ändring av regleringsbrev till Boverket angående bidrag till allmänna samlingslokaler
- Ändring av regleringsbrev till Kammarkollegiet angående särskilda jämställdhetsåtgärder

Finansdepartementet

- Regleringsbrev till Boverket angående räntebidrag

2.2.4 Förordning och föreskrifter

Förordning med tillhörande föreskrifter för stödet beskriver det regelverk som styr stödgivningen. Dessa är unika för varje stödform. De förordningar som omfattas av uppdraget är följande:

- Förordning (2007:159) om investeringsstöd till äldreboenden m.m.
- Förordning (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler
- Förordningen (1996:1593) om bidrag till allmänna samlingslokaler
- Förordning (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.
- Förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention
- Förordning (2001:531) om statligt investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist.
- Förordning (2008:1407) om statligt stöd för hållbara städer
- Förordning (2007:160) om stöd till planeringsinsatser för vindkraft
- Förordning (2005:1255) om stöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus
- Förordningen (2008:1247) om stöd för investeringar i solvärme

3 Investeringsstöd till äldreboendestäder

3.1 Syfte

Stöd lämnas för att stimulera anordnande, genom ny- eller ombyggnad, av bostäder som utgör sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), eller trygghetsbostäder enligt 2 §.²

3.2 Styrning

Eftersom stödet har en väldigt lång genomförandetid från ansökan till beviljande, vidare till färdigställande och utbetalning så är det svårt för den sökande att kunna bedöma färdigställandetid vid ansökan. I projekttiden så ingår en projekteringsfas, genomförandefas och i vissa fall även detaljplaneändringar.

Boverket har med hjälp av länsstyrelserna gjort en genomgång av samtliga projekt för att se hur väl den i ansökan angivna färdigställandetiden stämmer. Genomgången visar att den genomsnittliga förseningen för de projekt som blivit försenade är drygt 8 månader. Den längsta förseningen som förekommer är 36 månader. Utav de beviljade projekten, 102 stycken, vid tiden för undersökningen så är det 60 projekt där sökanden vidhåller sin färdigställandetid. Eftersom stödbeloppen är stora inom detta stöd så innebär varje försening att stora belopp förskjuts till ett annat utbetalningsår.

3.2 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan till Länsstyrelsen
- Eventuell begäran om komplettering
- Ansökan beviljas/avslås
- Åtgärder genomförs

² Förordning (2007:159) om investeringsstöd till äldreboendestäder m.m.

- Ansökan om utbetalning
- Eventuell begäran om komplettering
- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Utbetalning

Tabell 3.1 Genomloppstid - ansökan t.o.m. beslut om utbetalning

	Genomloppstid dagar	Baserat på:	
Medel	517	Antal ärende	207 st
Max	1566	Ärende from	2007-05-21
Min	97	Ärende tom	2010-12-14

3.4 Prognosmetodik

1. Inkomna ansökningars sökta belopp
2. Beviljade ansökningar beviljade belopp
3. Därutöver bygger de på:
4. Beviljade ärenden i vilka utbetalning inte gjorts
5. Utbetalade ärenden utbetalade belopp
6. Genomsnittliga tider – framförallt från beviljande till utbetalning
7. Andel återkallelser/avslag (detta blir mer intressant när stödet pågått ett tag)

Dessutom tas hänsyn till beräknat nytillskott av denna typ av bostäder enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät (BME).

3.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 3.2

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	Tkr	%	Tkr	%
UP 1	300 000	195%	404 900	143%
UP 2	300 000	195%	404 900	143%
UP 3	250 000	163%	310 000	109%
UP 4	225 000	146%	360 000	127%
UP 5	160 000	104%	280 000	99%
Verkligt utfall	153 592		283 524	

Som vi kan se i tabell 3.2 så har prognoserna för stödet under hela 2009 och 2010 varit överskattade vad gäller storleken på utbetalningarna. Detta gäller dock inte utgiftsprognos 5 där förutsättningarna är mer kända.

3.6 Riskfaktorer

Många av de beviljade ärendena har långa genomförandetider och ofta stora belopp per ärende. Om ett sådant ärende sträcker sig över mer än ett kalenderår så belastas utrymmet enligt bemyndiganderamen och ett försenat projekt får därför stora konsekvenser.

Ledtiderna för detta stöd är långa och sträcker sig ofta över 2 årsskiften.

Vid Boverkets genomgång av ärenden (se kap. 3.2) konstaterades att av beviljade men ej utbetalade ärenden blev cirka 30 % mer än 6 månader försenade. Längsta kända förseningen var 36 månader. Genomsnittsbeloppet för utbetalade ärenden är 3,5 mnkr och den största utbetalningen är 11,4 mnkr. Eftersom det är stora belopp som beviljas per ärende blir effekterna av eventuella förseningar stora.

3.7 Förslag

- Tidigare har sökandes uppgift om färdigställandetid använts som underlag till prognoserna. En ny obligatorisk uppgift införs i handläggarsystemet Bofinc. Detta innebär att det i beviljandebeslutet angivna färdigställandedatumet måste fyllas i. Denna uppgift ska framöver användas till Boverkets prognoser.

4 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

4.1 Syfte

Stödet lämnas till ändring, tillbyggnad och handikappanpassning av icke-statliga kulturlokaler.

4.2 Styrning

Stödet infördes 1990 och lämnas för ny- eller ombyggnad av musei-, teater- och konsertlokaler som inte tillhör staten. Stöd kan lämnas med 30 procent av bidragsunderlaget för nybyggnad och med 50 procent av bidragsunderlaget för övriga åtgärder. Det finns ingen sluttidpunkt för detta stöd. Projekten har en lång genomförandetid från det att ansökan lämnas in, bidrag beviljas till färdigställande och utbetalning av bidraget.

Varje år inkommer ca 35-40 ansökningar som tillsammans motsvarar ca 50 miljoner kr. Årligen finns utrymme att bevilja stöd till cirka 10 av dessa ansökningar. Bemyndigande finns på 9 mnkr.

Beslut om stöd fattas en gång om året av Boverkets samlingslokaldelegation. Detta sker senast under februari månad för ansökningar som inkommit senast den 30 september året innan.

4.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Sökanden ansöker om stöd hos Boverket.
- Ansökningarna handläggs av Boverket som bl.a. inhämtar yttrande från Statens kulturråd
- Boverkets samlingslokaldelegation beslutar om stöd en gång om året.
- De ärenden som beviljats stöd har upp till två år på sig att genomföra projektet och ansöka om utbetalning.
- Utbetalningen görs när projektet är klart i sin helhet och en godkänd efterbesiktning och kostnadsgranskning har genomförts.

4.4 Prognosmetodik

Inför varje prognostillfälle tas statistik fram över beviljade men ej utbetalade ärenden d.v.s. utestående åtaganden. I statistiken finns uppgift om sökandens beräknade färdigställningstidpunkt för projektet vilken oftast är den som angavs i ansökan (vilket kan vara över ett år innan ansökan beviljades). I viss mån görs justeringar av angivna tider. Detta kan t.ex. bero på projekt som beräknas bli färdigställda i slutet av året kan flyttas över till nästa år. Uppgiften om färdigställandedatum utgör det grundläggande underlaget till prognosen när det gäller beviljade projekt och kompletteras med data för utfall från tidigare år.

Normalt har projekten upp till två år på sig från beviljandebeslut att färdigställa och ansöka om utbetalning.

Boverket gör kontinuerligt under året justeringar utifrån vad som händer med projekten t.ex. tidsfördröjningar, återkallelser, omprövningar och utbetalningar.

För de allra största projekten görs löpande avstämning av aktuellt läge eftersom några få projekt kan stå för en stor andel av anslaget.

4.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 4.1

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	Tkr	%	tkr	%
UP 1	12 425	128%	13 797	1324%
UP 2	12 425	128%	13 797	1324%
UP 3	14 312	148%	13 337	1280%
UP 4	13 497	139%	10 190	978%
UP 5	10 035	104%	7 650	734%
Verkligt utfall	9 690		1 042	

Orsaken till att utgiftsprognosen för 2010 slog så mycket fel är främst att två av de större projekten inte hann färdigställas under året som planerats. Detta framkom först efter att utgiftsprognos 5 rapporterats och är ett tydligt exempel på hur ett fåtal projekt kan påverka prognosens riktighet.

4.6 Riskfaktorer

För en stor del av projekten sker utbetalningen ett eller två år efter att beviljandebeslutet tas. Det beror på att projekten ofta tar lång tid att planera och genomföra. Det finns dessutom osäkerheter och omständigheter som kan påverka tidplanen både före byggstart och under byggskedet. Det kan gälla förändrade myndighetskrav, överklagade planer o.s.v. under projektets gång. En i sig liten tidsförskjutning kan få följdverkningar så som förskjutning av utbetalning. Den typen av förseningar är svåra att förutse och därför finns en inbyggd osäkerhet som påverkar prognosernas tillförlitlighet.

Vissa projekt är mycket stora i förhållande till anslagsnivån så fördröjningar av ett fåtal projekt kan omkullkasta en prognos.

Beslutstillfället ligger i början av året vilket innebär att Boverket redan tidigt måste kunna göra en kvalificerad uppskattning av hur den sammantagna bilden ser ut när det gäller såväl utbetalningar av tidigare gjorda åtaganden samt beräknat utfall till följd av årets åtaganden. Det finns risk att vi, för att vara på den säkra sidan, i det läget inte kan utnyttja hela anslagsramen. Detta är olyckligt eftersom ansökta medel normalt sett överstiger vad som finns att fördela. Det motiverar att bemyndiganderamen behöver vara väl tilltagen annars föreligger en risk för överskridande av ramen vid årsskiftet.

4.7 Förslag

Det behövs en långsiktig lösning för stödet.

- Möjlighet att behålla fullt anslagssparande
- Ett utökat bemyndigande
- Stödförordningen ändras så att förskottsbetalning blir möjlig

För att ett stöd av den här karaktären långsiktigt ska kunna nyttjas fullt ut förutsätter det att anslagssparandet får behållas i sin helhet. Eftersom den övervägande delen av projekten inte utbetalas under samma år som det beviljas bidrag blir det en ojämnheter i utbetalningarna. Det har varit tydligt under 2010 och 2011. Under 2010 utbetalades endast ca 1 mkr medan det enligt senaste prognosen kommer utbetalas ca 15 mkr under 2011. Förklaringen ligger till stor del i att det är byggprojekt som blir fördröjda av olika skäl samt hur lång genomförandetid de projekt som prioriteras beräknas ha. Enligt stödförordningen ska ansökningar från länsmuseum prioriteras, vilka ofta är större projekt. Prioriteras få större projekt istället för flera mindre innebär det vanligtvis en längre genomförandetid.

Om anslagssparandet inte får behållas eller bemyndiganderamen är otillräcklig för att kunna fatta beslut motsvarande anslagsnivån blir det en konflikt mellan de ekonomiska förutsättningarna och syftet med stödet. Effekten av detta har vi sett under 2011 då endast ca 6,1 mkr kunnat beviljas av ca 9,9 mkr i anslagna medel.

Om inte anslagssparande är möjligt har vi svårt att ge förslag på förändringar där både stödets syfte och ekonomiska villkor kan uppfyllas. I det läget ser vi möjligheten till förskottsbetalning som ett alternativ. Detta är dock ingen bra lösning eftersom administrationen och tillsynen av projekten kommer öka väsentligt.

5 Bidrag till allmänna samlingslokaler

5.1 Syfte

Stödet riktar sig till allmänna samlingslokaler.³ För stödet finns följande tre anslagposter:

- Investeringsbidrag
Stöd kan bl.a. ges byggåtgärder i allmänna samlingslokaler.
- Stöd för verksamhetsutveckling
Medlen får användas för verksamhetsutveckling
- Stöd till samlingslokalhållande föreningars riksorganisationer
Medlen ska användas för stöd till Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker och Riksföreningen Våra Gårdar.

5.2 Styrning

Stödet till allmänna samlingslokaler har en lång tradition. Nuvarande beslutsordning med ett beslutstillfälle per år gäller sedan 1996. Det finns ingen sluttidpunkt för detta stöd. Projekten har en lång genomförandetid från det att ansökan lämnas in, stöd beviljas till färdigställande och utbetalning av stödet.

Medel från den anslagspost som avser Investeringsstöd till allmänna samlingslokaler kan lämnas till aktiebolag, stiftelser eller föreningar som arbetar utan vinstsyfte och är fristående från en kommun eller kommunala företag. Stöd kan ges till köp, ny-, till- eller ombyggnad, standardhöjande reparationer och tillgänglighetsskapande åtgärder för personer med funktionshinder i allmän samlingslokal. För tillgänglighetsskapande åtgärder kan stöd lämnas med högst 200 000 kr för en och samma lokal. I övrigt uppgår stödet till högst 50 procent av det godkända stödunderlaget för projektet. För att kunna erhålla stöd krävs bl.a. att kommunen även beviljar stöd till projektet med minst 30 procent av stödunderlaget.

³ Förordningen (1996:1593) om bidrag till allmänna samlingslokaler

Beslut om stöd fattas en gång om året av Boverkets samlingslokaldelegation. Detta sker före maj månads utgång för ansökningar som inkommit senast den 31 december året innan.

Årligen inkommer ca 270 ansökningar som tillsammans motsvarar ca 90 miljoner kronor. Utrymme finns för att bevilja stöd till omkring 100 ansökningar.

För de anslagposter som avser utvecklingsbidrag och bidrag till riksorganisationer sker en utbetalning av hela det anslagna beloppet under innevarande år.

5.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Sökanden ansöker om stöd hos Boverket.
- Ansökningarna handläggs av Boverket.
- Boverkets samlingslokaldelegation beslutar om stöd en gång om året.
- De ärenden som beviljats stöd har upp till två år på sig att genomföra projektet och ansöka om utbetalning.
- Utbetalningen görs när projektet är klart i sin helhet och en godkänd efterbesiktning och kostnadsgranskning har genomförts.

5.4 Prognosmetodik

Inför varje prognostillfälle tas statistik fram över beviljade men ej utbetalade ärenden d.v.s. utestående åtaganden. I statistiken finns uppgift om sökandens beräknade färdigställningstidpunkt för projektet vilken oftast är den som angavs i ansökan (vilket kan vara över ett år innan ansökan beviljades). I viss mån görs justeringar av angivna tider. Detta kan t.ex. bero på projekt som beräknas bli färdigställda i slutet av året kan flyttas över till nästa år. Uppgiften om färdigställandedatum utgör det grundläggande underlaget till prognosen när det gäller beviljade projekt och kompletteras med data för utfall från tidigare år.

Normalt har projekten upp till två år på sig från beviljandebeslut att färdigställa och ansöka om utbetalning.

Boverket gör kontinuerligt under året justeringar utifrån vad som händer med projekten t.ex. tidsfördröjningar, återkallelser, omprövningar och utbetalningar.

För de allra största projekten görs löpande avstämning av aktuellt läge eftersom några få projekt kan stå för en stor andel av anslaget.

Under 2010 infördes bemyndigande för investeringsbidrag till allmänna samlingslokaler. I samband med det gjordes en mer detaljerad utredning om innevarande projekt eftersom bemyndiganderamen var relativt knapp. Kontakter togs då med de flesta ärendena för att kontrollera riktigheten i beräknad färdigställandetid.

5.5 Verkligt utfall

I tabellerna nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 5.1 Investeringsbidrag till allmänna samlingslokaler (anslagspost 4)

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	Tkr	%	Tkr	%
UP 1	35 600	138%	36 157	103%
UP 2	35 600	138%	36 157	103%
UP 3	31 668	123%	36 147	103%
UP 4	27 468	106%	39 656	113%
UP 5	26 268	102%	37 286	106%
Verkligt utfall	25 826		35 092	

Tabell 5.2 Utvecklingsbidrag (anslagspost 5)

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	tkr	%	tkr	%
UP 1	4 826	100%	4 802	100%
UP 2	4 826	100%	4 802	100%
UP 3	4 826	100%	4 802	100%
UP 4	4 826	100%	4 802	100%
UP 5	4 826	100%	4 802	100%
Verkligt utfall	4 826		4 802	

Tabell 5.3 Bidrag till riksorganisationer (anslagspost 6)

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	tkr	%	tkr	%
UP 1	4 000	100%	3 980	100%
UP 2	4 000	100%	3 980	100%
UP 3	4 000	100%	3 980	100%
UP 4	4 000	100%	3 980	100%
UP 5	4 000	100%	3 980	100%
Verkligt utfall	4 000		3 980	

För både anslagspost 5 och 6 (tabell 5.2 och 5.3) beviljas och utbetalas hela anslaget under samma år vilket är förklaringen till de 100-procentiga prognoserna.

5.6 Riskfaktorer

För en stor del av projekten sker utbetalningen ett eller två år efter att beviljandebeslutet tas. Det beror på att projekten ofta tar lång tid att planera och genomföra. Det finns dessutom osäkerheter och omständigheter som kan påverka tidplanen både före byggstart och under byggskedet. Det kan gälla förändrade myndighetskrav, överklagade planer o.s.v. un-

der projektets gång. En i sig liten tidsförskjutning kan få följdverkningar så som förskjutning av utbetalning. Den typen av förseningar är svåra att förutse och därför finns en inbyggd osäkerhet som påverkar prognosernas tillförlitlighet.

Vissa projekt är mycket stora i förhållande till anslagsnivån så fördröjningar av ett fåtal projekt kan omkullkasta en prognos.

Beslutstillfället ligger i början av året vilket innebär att Boverket redan tidigt måste kunna göra en kvalificerad uppskattning av hur den sammantagna bilden ser ut när det gäller såväl utbetalningar av tidigare gjorda åtaganden samt beräknat utfall till följd av årets åtaganden. Det finns risk att vi, för att vara på den säkra sidan, i det läget inte kan utnyttja hela anslagsramen. Detta är olyckligt eftersom ansökta medel normalt sett överstiger vad som finns att fördela. Det motiverar att bemyndiganderamen behöver vara väl tilltagen annars föreligger en risk för överskridande av ramen vid årsskiftet.

5.7 Förslag

Det behövs en långsiktig lösning för stödet.

- Möjlighet att behålla fullt anslagssparande
- Ett utökat bemyndigande
- Stödförordningen ändras för Investeringsbidraget till allmänna samlingslokaler (anslagspost 4) så att förskottsbetalning blir möjlig.

För att ett stöd av den här karaktären långsiktigt ska kunna nyttjas fullt ut förutsätter det att anslagssparandet får behållas i sin helhet. Eftersom den övervägande delen av projekten inte utbetalas under samma år som det beviljas stöd blir det en ojämnhet i utbetalningarna.

Om inte anslagssparande är möjligt har vi svårt att ge förslag på förändringar där både stödets syfte och ekonomiska villkor kan uppfyllas. I det läget ser vi möjligheten till förskottsutbetalning som ett alternativ. Detta är dock ingen bra lösning eftersom administrationen och tillsynen av projekten kommer öka väsentligt.

6 Bidrag till radonåtgärder

6.1 Syfte

Stöd lämnas till kostnader för åtgärder i syfte att minska radonhalten i en- och tvåbostadshus som stödmottagaren äger och själv bor i.⁴

6.2 Styrning

För detta stöd har Boverket ett anslag på 32 mnkr och ett bemyndigande på 15 mnkr. Eftersom stödet har pågått ett tag och att efterfrågan är stor så får länsstyrelserna, i ett tidigt skede på året, skriva in ett villkor i sina beslut om att utbetalning kan dröja till nästkommande år.

6.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Mätning av radonhalt
- Ansökan till länsstyrelsen
- Kommunen bereds tillfälle att yttra sig
- Ansökan beviljas/avslås
- Åtgärder genomförs (När man ansökt får man börja med åtgärden)
- Ansökan om utbetalning
- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Utbetalning
- Uppföljningsmätning av radonhalt

Tabell 6.1 Genomloppstid - ansökan t.o.m. beslut om utbetalning

	Genomloppstid	Baserat på:	
Medel	170	Antal ärende	8983
Max	993	Ärende from	2008-01-01
Min	8	Ärende tom	2010-12-31

⁴ SFS 2004:19 Förordning (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem

Genomsnittstiden för genomförande för ett ärende är 170 dagar, från första ansökan till utbetalningsbeslut men det finns ärenden som sträcker sig över 2,5 år.

6.4 Prognosmetodik

Dessa prognoser bygger på:

1. Inkomna ansökningars sökta belopp
2. Beviljade ansökningar beviljade belopp

Därutöver bygger de på:

3. Beviljade ärenden i vilka utbetalning inte gjorts
4. Utbetalade ärenden utbetalade belopp
5. Genomsnittliga tider – framförallt från beviljande till utbetalning
6. Andel återkallelser/avslag

Genom dessa uppgifter skapas en bild som kan jämföras med föregående prognoser. I den mån den avviker påtagligt tar Boverket kontakt med länsstyrelserna för att få klarhet i avvikelserna.

Ju senare en prognos görs under ett år desto större kontroll har man över det totala utfallet för det året. Men det är inte alltid givet att de förutsättningar som antogs i de senare prognoserna under ett år, avseende framförallt november och december månad, verkligen håller.

6.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 6.2

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	tkr	%	tkr	%
UP 1	33 500	101%	32 802	98%
UP 2	33 500	101%	32 802	98%
UP 3	33 500	101%	32 802	98%
UP 4	33 127	99%	32 802	98%
UP 5	33 127	99%	32 802	98%
Verkligt utfall	33 318		33 511	

Prognoserna för stödet har historiskt varit bra. Stödet befinner sig i förvaltningsfasen och ärendenivåerna ser ut att ligga på samma nivåer som tidigare år.

6.6 Riskfaktorer

På grund av att stödet är översökt, det vill säga tillgången på medel är mindre än sökt belopp fungerar stödet ganska bra sett ur prognossynpunkt. Stödet är begränsat via anslaget och länsstyrelsen får tidigt under

året villkora besluten med att utbetalning eventuellt inte kan ske innevarande år och i slutet på året kan inte länsstyrelsen fatta beslut om nya ärenden vilket kan ge fördröjda handläggningstider. Den tidpunkt på året då utbetalningarna måste stoppas p.g.a. medelsbrist riskerar att hamna allt tidigare. På grund av att mätsäsongen är begränsad till 1 oktober - 1 april så kommer ansökan ofta in under våren. Länsstyrelsen beslutar om när åtgärder ska vara färdigställda och när begäran om utbetalning ska vara inkommen till länsstyrelsen. Åtgärder påbörjas normalt efter det man har fått beslut från länsstyrelsen. Om det då är långa handläggningstider hos länsstyrelsen så blir det förskjutningar av projekten och de uppgifter om färdigställandetid den sökande har angett i ansökan blir missvisande. Detta är en risk eftersom det är den sökandes uppgift som ligger till grund för Boverkets prognoser.

6.7 Förslag

- Tidigare har sökandes uppgift om färdigställandetid använts som underlag till prognoserna. En ny obligatorisk uppgift införs i handläggarsystemet Bofinc. Detta innebär att det i beviljandebeslutet angivna färdigställandedatumet måste fyllas i. Denna uppgift ska framöver användas till Boverkets prognoser.

7 Räntebidrag

7.1 Syfte

Stöd lämnas för ny- eller ombyggnad av bostäder i hyres- och bostadsrättshus.⁵

7.2 Styrning

Stödet har pågått sedan 1993 men befinner sig sedan 2006 i en utdragen avslutningsfas. Utifrån Boverkets prognoser har riksdagen tilldelats ett allt mindre anslag och stödet kommer att avslutas under 2012. Avgörande för avvecklingen av stödet är den bidragsandel av en beräknad räntekostnad (av Boverket fastställd subventionsränta * ett beräknat underlag) som var 30 procent 2006 men som därefter reducerats och blir 0 procent år 2012. Svårigheten med stödet är dels att beräkna vad pågående ärenden kommer att generera i räntebidrag utifrån ett prognosticerat framtida ränteläge, dels vad nya – ännu inte startade ärenden – kommer att generera utifrån antaganden om färdigställningstidpunkt och prognostiserat ränteläge. Ränteläget ligger utanför Boverkets kontroll och färdigställningstidpunkten är ofta svårbedömd även för en mindre mängd ärenden. Det hänger i sin tur samman med vilket datum som slutligen blir godkänt som färdigställningsdag. Dessa osäkerheter i styrningen finns inbyggda i författningen.

7.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan till länsstyrelsen
- Ansökan beviljas/avslås
- Åtgärder genomförs (inte sällan påbörjades åtgärderna innan ansökan lämnades in och, innan 2007, kunde t.o.m. hela projektet vara färdigställt innan ansökan lämnades in)
- Ansökan om utbetalning (beroende av t.ex. slutbevis från kommunen)

⁵ Förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention.

- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Utbetalningar (fyra gånger per år)

Tabell 7.1 Genomloppstid - ansökan t.o.m. beslut om utbetalning

	Genomloppstid Dagar	Baserat på:	
Medel	473	Antal ärende	19455 st
Max	6179	Ärende from	1991-12-19*
Min	2	Ärende tom	2007-07-02

*Det äldsta ärendet avser en ansökan från tidigare stödform som genom övergångsbestämmelser kom att omfattas av denna stödform.

7.4 Prognosmetodik

För prognoserna har det skapats statistikfiler ur handläggarsystemet Bofinc efter varje kalenderkvartal. Dessutom har ränteantaganden från berört departement legat till grund för prognosarbetet. Ärendena har sedan simulerats i en omfattande räntebidragsberäkning som skapats genom en programmering i IBM SPSS Statistics. De ärenden som redan fått ett beviljat utbetalningsbeslut behandlas för sig i egna statistikfiler och programmering medan det beräknade nytillskott beräknades med egna filer och programmering (t.o.m. första halvåret 2007 gjordes även ett tillägg för byggprognoser) utifrån de ärenden som fanns registrerade i Bofinc men som ännu inte blivit utbetalda. Programmeringen som avser nytillskottet av ärenden övergavs under slutet av avvecklingsfasen eftersom dessa ärenden visade sig svåra att beräkna utifrån de äldre modellerna. Nytillskottet har därefter prognostiserats utefter varje ärendes förväntade färdigställande.

7.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 7.2

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	tkr	%	tkr	%
UP 1	705 450	101%	490 472	111%
UP 2	710 492	102%	490 701	111%
UP 3	671 790	96%	490 616	111%
UP 4	684 456	98%	481 417	109%
UP 5	701 356	101%	442 253	100%
Verkligt utfall	697 405		441 111	

Främsta orsaken till att prognoserna inte stämt beror på att de återstående ärendena inte kommit i gång som förväntat. Ett visst bortfall (återkallade ärenden) är delvis orsak till detta. Det återstår ännu ärenden där utbetalningarna inte har startat.

Ränteläget blir heller aldrig exakt som antaget eftersom subventionsräntan ändras varje vecka medan ett ränteantagande gäller ett halvår i taget.

7.6 Riskfaktorer

Riskfaktorerna är främst att statsbudgeten inte hanterar prognoserna med de osäkerheter som finns inbyggda i författningen (se ovan under Styrning).

Mot bakgrund av de långa projekttiderna samt svårigheterna att ibland få in samtliga handlingar inför utbetalningsbeslutet finns det risk för att ärenden blir liggande i längre perioder på länsstyrelserna. Länsstyrelserna måste därför driva på byggherrar m.fl. med större regelbundenhet för att kunna sätta igång utbetalningarna alt. avsluta ärenden. Annars skapas osäkerhet eller en felaktig bild av det egentliga behovet, vilket i sin tur påverkar prognoserna.

7.7 Förslag

Inga förslag lämnas då stödet avslutas under första halvåret 2012.

8 Hyresbostäder

8.1 Syfte

Stödet lämnas för anordnande för anordnande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist.⁶

8.2 Styrning

För att vara berättigad till stödet så krävdes att man hade fått räntebidrag beviljat. Stödet är avslutat och de sista utbetalningarna sker under 2011.

8.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan till länsstyrelsen
- Ansökan beviljas/avslås
- Åtgärder genomförs
- Ansökan om utbetalning
- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Utbetalning

Tabell 8.1 Genomloppstid - ansökan t.o.m. beslut om utbetalning

	Genomloppstid dagar	Baserat på:	
Medel	662	Antal ärende	1378 st
Max	2328	Ärende from	2001-08-06
Min	27	Ärende tom	2007-06-11

8.4 Prognosmetodik

Dessa prognoser bygger på:

⁶ Förordning (2001:531) om statligt investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist

1. Inkomna ansökningars sökta belopp
2. Beviljade ansökningar beviljade belopp

Därutöver bygger de på:

3. Beviljade ärenden i vilka utbetalning inte gjorts
4. Utbetalade ärenden utbetalade belopp
5. Genomsnittliga tider – framförallt från beviljande till utbetalning
6. Andel återkallelser/avslag (detta blir mer intressant när stödet pågått ett tag)

Genom dessa uppgifter skapas en bild som kan jämföras med föregående prognoser. I den mån den avviker påtagligt tar Boverket kontakt med länsstyrelserna för att få klarhet i avvikelserna. Ju senare en prognos görs under ett år desto större kontroll har man över det totala utfallet för det året. Men det är inte alltid givet att de förutsättningar som antogs i de senare prognoserna under ett år, avseende framförallt november och december månad, verkligen håller.

8.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 8.2

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	tkr	%	tkr	%
UP 1	400 000	151%	179 666	110%
UP 2	400 000	151%	179 666	110%
UP 3	400 000	151%	179 666	110%
UP 4	400 000	151%	179 666	110%
UP 5	337 000	128%	179 666	110%
Verkligt utfall	264 181		163 386	

Anledningen till att prognoserna var för höga i relation till utfallet var att ett stort antal beviljade ärenden som Boverket antog skulle bli utbetalade under 2009. Flertalet av dessa återkallades eftersom de uppfyllde villkoren för stödet. De återkallade beloppen omfördelades 2010 till ärenden som tidigare inte beviljats stöd på grund av medelsbrist.

8.6 Riskfaktorer

I avslutningsfasen av ett stöd kan det vara svårt att avgöra vilket år de återstående beviljade beloppen utbetalas. Däremot är det i regel lättare att bedöma vad som totalt sett återstår. Den mest intressanta uppgiften är därför beviljade med ännu inte utbetalade belopp. Ur detta kan man hämta förväntat datum för färdigställandet av projektet. Detta ger en fingervisning om när utbetalning kommer att ske men det kan även finnas andra orsaker till fördröjningar så som att sökanden har angett ett alltför

optimistiskt (tidigt) datum eller att länsstyrelsen behöver begära komplettering från kommun eller annan – det rör sig ofta om slutbevis

Dessa fördröjningar skapar under avslutningsfasen problem eftersom det oftast saknas anslag för efterföljande år och Boverket måste be regeringen om att få anslagsspara.

8.7 Förslag

Eftersom stödet är avslutat lämnas inget förslag.

9 Hållbara städer

9.1 Syfte

Stöd får ges för investeringar för åtgärder som främjar hållbar stadsutveckling i syfte att väsentligen minska utsläppen av växthusgaser.⁷

9.2 Styrning

Regeringen har tillsatt en delegation som ska verka för hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden. Delegationen ska konsolidera och avsluta det arbete som inletts inom ramen för regeringens särskilda satsning på hållbara städer. Delegationen ska även hantera det statliga stödet till utveckling av hållbara städer.

9.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan skickas till Boverket och delegationens kansli.
- Boverket bereder ärendet och lämnar yttrande till delegationen
- Delegationen beslutar om vilka ärende som ska gå till fördjupad prövning
- Ev. komplettering av ansökan
- Delegationen beviljar/avslår
- Ansökan om delutbetalning (max 75 % av beviljad stödsumma)
- Delutbetalning
- Åtgärder genomförs
- Slutrapport
- Slututbetalning (resterande 25 % av beviljad stödsumma)⁸

⁷ Förordning (2008:1407) om statligt stöd för hållbara städer

⁸ En sökande måste begära delutbetalning för att det ska ske en sådan. Om sökanden inte begärt delutbetalning utbetalas hela stödbeloppet när åtgärderna är avslutade.

9.4 Prognosmetodik

Prognosen bygger på att hela det tilldelade anslaget fördelas på de beviljade ärendena och att de som erhållit stöd begär utbetalning av förskott året efter beslut beviljats. Därefter beräknas resterande del av stödet (25 %) att utbetalas ca 6 mån efter i ansökan angivet färdigställande datum för de beviljade projekten.

9.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 9.1

Utgiftsprognos (UP) Nummer	År	2009		2010	
		tkr	%	tkr	%
UP 1		500	100%	243 400	255%
UP 2		500	100%	243 400	255%
UP 3		10 000	2004%	243 400	255%
UP 4		10 000	2004%	100 525	105%
UP 5		500	100%	100 525	105%
Verkligt utfall		499		95 583	

De stora förändringarna i prognoserna beror på att delegationens beslutsdatum flyttats under åren så att det inte fanns någon möjlighet för de som fick stöd att hinna söka utbetalning av förskott samma år som beslutet beviljades utan först året efter.

9.6 Riskfaktorer

Det finns en stor osäkerhet när det gäller tidpunkten för utbetalning av förskott eftersom det i många fall är beroende av när projekten kommer igång samt om stödmottagaren vill ansöka om förskott. Erfarenheten efter att stödet funnits i några år är att intresset av förskottsutbetalningar varierar mycket, framförallt gäller detta de mindre planeringsprojekten. Flera projekt söker även utbetalning av förskott i omgångar vilket innebär förskjutningar i förhållande till utgångsprognosen. Däremot är det hittills inte så många projekt vars färdigställandetidpunkt har förändrats.

9.7 Förslag

För de stöd som medger förskottsutbetalningar bör sökandens tid att begära förskott (delutbetalning) regleras i förordningen.

10 Stöd till planeringsinsatser för vindkraft

10.1 Syfte

Stödet ges för planeringsinsatser i syfte att klarlägga förutsättningarna för utbyggnad av vindkraftsanläggningar.

10.2 Styrning

Stödet kan ges till kommuner, länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan. Det är övervägande kommuner som sökt bidrag. Både för enskild planering med även i samarbetsprojekt med grannkommuner och länsstyrelser.

För att få bidrag krävs att sökande avsätter medel eller andra resurser som, utöver stödet, behövs för den beslutande planeringsinsatsen. I normala fall ges stöd med 50 procent av den beräknade kostnaden för planeringsinsatsen. Finns det särskilda skäl kan stödnivån bli högre, dock högst 75 procent av den totala beräknade kostnaden. Möjlighet för sökanden att ansöka om ytterligare medel för pågående planeringsinsats finns.

Stödet får endast ges för planeringsinsatser som har beslutats efter utgången av 2006 och som avses slutföras före utgången av 2011. Möjligheten att söka stöd tog slut vid årsskiftet 2010/2011.

Bemyndigande för 2011 är 0 kr vilket medför att anslag krävs för 2012 för att avslutningen av stödet ska fungera.

10.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan till Boverket
- Ansökan beviljas/avslås
- Ansökan om delutbetalning (max 75 % av beloppet)
- Delutbetalning
- Åtgärder genomförs
- Ansökan om utbetalning med slutrapport

- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Slututbetalning (resterande 25 % av beviljad stödsumma)⁹

10.4 Prognosmetodik

Som underlag för prognosarbetet används både manuella sammanställningar och statistik hämtad ifrån Boverkets statistiksystem Svanen. Inför framställande av prognoser tas tabeller fram som visar totalt antal beviljade ärenden, antal slutredovisade ärenden, beslutat och utbetalt under året, infriade åtagande samt inkomna åtaganden under året.

10.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 10.2

År		2009		2010
Prognos	Tkr	%	tkr	%
Nummer				
UP 1	44 456	219%	39 849	215%
UP 2	44 456	219%	39 849	215%
UP 3	44 456	219%	39 849	215%
UP 4	44 456	219%	25 000	135%
UP 5	19 734	97%	28 000	151%
Verkligt utfall	20 273		18 574	

Att prognoserna avviker från utfallet beror bl.a. på att det enligt förordningen finns möjlighet att begära förlängning av slutredovisningsdatum samt möjlighet att söka ytterligare medel vid fördyrning av projektet. Hur många bidragstagare som använder sig av denna möjlighet är svårt att avgöra i början av året.

10.6 Riskfaktorer

Stöd får ges till planeringsinsatser som har beslutats efter utgången av år 2006 och som avses att slutföras före utgången av år 2011. Vid godkännande av den slutliga redovisningen av planeringsinsatsen erhålls de resterande 25 procenten av beviljade stödmedel. I praktiken innebär detta att samtliga sökande har möjlighet att lämna in sina slutredovisningar den 31 december 2011. Det innebär i sin tur att Boverket inte kan betala ut in-tecknade medel förrän första kvartalet 2012.

Det är olyckligt att slutdatum för inlämnande av slutredovisning, slutförande av åtgärden samt sista dag för ansökan om slututbetalning är den 31 december 2011 när anslag för 2012 saknas.

⁹ En sökande måste begära delutbetalning för att det ska ske en sådan. Om sökanden inte begärt delutbetalning utbetalas hela stödbeloppet när planeringsinsatsen är avslutad.

Många planeringsinsatser har fördröjts och sökanden har begärt förlängning, bl.a. på grund av ett utdraget planförfarande och att sökanden har behövt mer tid för slutredovisningarna. Detta har påverkat Boverkets prognoser. Stödet är nu i sin avslutningsfas och Boverket kan se att det finns sökande som inte hinner slutföra sitt arbete under 2011. Dessa sökande får skicka in det material de har åstadkommit, alternativt begära en omprövning av planeringsinsatsen. Boverket gör därefter en bedömning av om de blir återbetalningsskyldiga eller inte eftersom de inte har genomfört det som har uppgetts i ansökan med tillhörande kostnadsberäkningar. Först i slutet av 2011 framgår det verkliga utfallet.

10.7 Förslag

Vid framtida stöd av liknande karaktär är det önskvärt att det finns en möjlighet att behålla anslagssparande och erhålla bemyndigande under hela stödperioden. Om sökanden medges att inkomma med ansökan om slutlig utbetalning tom 31 december ett år så måste det finnas ett bemyndigande som sträcker sig över följande årsskifte, eller ett anslag påföljande år för att göra det möjligt att infria åtaganden efter avslutad stödperiod.

För denna typ av stöd kan man få bättre prognoser genom att förordningarna kompletteras med en bestämmelse som begränsar möjligheten till att förändra beslutade datum så som t.ex. färdigställandedatum d.v.s. att bevilja anstånd samt reglerar hanteringen av eventuella fördröjningar.

Tiden för möjlighet att söka förskott (delutbetalning) bör regleras i förordning.

11 Stöd till konvertering från direktverkande elvärme

11.1 Syfte

Stödet syftar till att främja en effektiv och miljöanpassad användning av energi samt en minskad elanvändning för uppvärmningsändamål i bostadshus¹⁰

11.2 Styrning

Stödet ges till ägare av bostadshus och bostadsanknutna lokaler för byte av värmekälla och installation av ett vattenburet värmesystem. I förordningen finns en sista dag för ansökan om stöd och en sista dag för ansökan om utbetalning av stöd. Stödet utbetalas efter det att åtgärderna slutförts. Stödet gäller för åtgärder som påbörjats och slutförts under en angiven tidsperiod. I förordningen finns alltså viss möjlighet att ansöka om förlängning av tid för slutförande av åtgärderna.

11.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan till länsstyrelsen
- Ansökan beviljas/avslås
- Åtgärder genomförs (åtgärder kan genomföras före ansökan)
- Ansökan om utbetalning
- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Utbetalning

¹⁰ Förordning (2005:1255) om stöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus

Tabell 11.1 Genomloppstider - ansökan t.o.m. beslut om utbetalning

	Genomloppstid	Baserat på:	
	Dagar		
Medel	312	Antal ärende	18863
Max	2590	Ärende from	2002-02-20
Min	2	Ärende tom	2011-01-04

11.4 Prognosmetodik

Dessa prognoser bygger på:

1. Inkomna ansökningars sökta belopp
2. Beviljade ansökningar beviljade belopp

Därutöver bygger de på:

3. Beviljade ärenden i vilka utbetalning inte gjorts
4. Utbetalade ärenden utbetalade belopp
5. Genomsnittliga tider – framförallt från beviljande till utbetalning
6. Andel återkallelser/avslag

Genom dessa uppgifter skapas en bild som kan jämföras med föregående prognoser. I den mån den avviker påtagligt tar Boverket kontakt med länsstyrelserna för att få klarhet i avvikelserna. Ju senare en prognos görs under ett år desto större kontroll har man över det totala utfallet för det året. Men det är inte alltid givet att de förutsättningar som antogs i de senare prognoserna under ett år, avseende framförallt november och december månad, verkligen håller.

11.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 11.2

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	Tkr	%	Tkr	%
UP 1	400 000	454%	320 000	250%
UP 2	400 000	454%	320 000	250%
UP 3	350 000	397%	320 000	250%
UP 4	275 000	312%	320 000	250%
UP 5	138 468	157%	130 000	102%
Verkligt utfall	88 153		127 749	

2009 ökade elpriset vilket gjorde Boverket beräknade att fler ansökningar skulle inkomma och utbetalningar genomföras.

11.6 Riskfaktorer

Stödet gäller för åtgärder som påbörjats tidigast den 1 januari 2006 och slutförts senast den 31 december 2010. En sökande har kunnat ansöka om

förlängning av tid för slutförande av åtgärderna t.o.m. den 31 december 2010. Eftersom en sökande har 6 månader på sig att ansöka om utbetalning av stöd från det att åtgärderna slutfördes har utbetalningen i vissa fall bytt år. Stödet riktar sig både till ägare av småhus och flerbostadshus vilket gör att stödbeloppen är väldigt olika. Om ett fåtal stora ärenden försenas så omkullkastas hela prognosen.

Det finns länsstyrelser som inte anpassat sina beslut utifrån sökandens uppgifter om datum för slutförande utan generellt angett att åtgärderna ska vara slutförda senast den 31 december 2010. Detta har varit bra för de sökande som getts en lång tid för slutförande samtidigt som det inneburit en ökad risk för osäkra prognoser.

11.7 Förslag

Stödet är under avveckling. Sista dag för ansökan om stöd och slutförande av åtgärder var den 31 december 2010. De sista utbetalningarna av stödet kommer att ske under 2011 och därför lämnas inga förslag till ändringar.

12 Stöd för investeringar i solvärme

12.1 Syfte

Stödet syftar till att främja användningen av solvärmeteknik¹¹

12.2 Styrning

Stöd får ges för installation av en solvärmeanordning för uppvärmning av vatten och uppvärmning/kylning av utrymmen. Stöd får inte ges för en åtgärd som fått annat statligt eller kommunalt stöd t.ex. ROT-avdrag. För ett småhus får stödet uppgå till högst 7 500 kr per bostadslägenhet. Stöd till ett projekt får uppgå till högst 3 mnkr. Stödet utbetalas efter det att åtgärderna slutförts och sökanden begärt utbetalning.

Förordningen saknar stoppdatum så som sista dag för ansökan, sista dag för begäran om utbetalning och sista dag för slutförande av solvärmeinstallationen. Länsstyrelsen beslutar när installationen ska vara slutförd. En sökande måste begära utbetalning inom 6 månader från det datum då länsstyrelsen beslutat att solvärmeinstallationen ska vara slutförd. Det finns möjlighet att ansöka om förlängning av tid för slutförande.

12.3 Processflöde

Normalt processflöde för stödet är:

- Ansökan till länsstyrelsen
- Ansökan beviljas/avslås
- Åtgärder genomförs (åtgärder kan genomföras före ansökan)
- Ansökan om utbetalning
- Ansökan om utbetalning beviljas/avslås
- Utbetalning

¹¹ Förordning (2008:1247) om stöd för investeringar i solvärme

Tabell 12.1 Genomloppstid - ansökan t.o.m. beslut om utbetalning

Genomloppstid		Baserat på:	
Medel	120	Antal ärende	2828st
Max	715	Ärende from	2008-01-01
Min	3	Ärende tom	2010-12-31

12.4 Prognosmetodik

Dessa prognoser bygger på:

1. Inkomna ansökningars sökta belopp
2. Beviljade ansökningar beviljade belopp

Därutöver bygger de på:

3. Beviljade ärenden i vilka utbetalning inte gjorts
4. Utbetalade ärenden utbetalade belopp
5. Genomsnittliga tider – framförallt från beviljande till utbetalning
6. Andel återkallelser/avslag

Genom dessa data skapas en bild som kan jämföras med föregående prognoser. I den mån den avviker påtagligt tar Boverket kontakt med länsstyrelserna för att få klarhet i avvikelserna. Ju senare en prognos görs under ett år desto större kontroll har man över det totala utfallet för det året. Men det är inte alltid givet att de förutsättningar som antogs i de senare prognoserna under ett år, avseende framförallt november och december månad, verkligen håller.

12.5 Verkligt utfall

I tabellen nedan visas en sammanställning av prognostiserade belopp jämfört med verkligt utfall.

Tabell 12.2

År	2009		2010	
Utgiftsprognos (UP) Nummer	Tkr	%	tkr	%
UP 1	27 000	159%	29 247	178%
UP 2	27 000	159%	29 247	178%
UP 3	27 000	159%	29 247	178%
UP 4	22 000	129%	29 247	178%
UP 5	17 000	100%	26 000	158%
Verkligt utfall	17 026		16 421	

För 2010 beräknades att fler projekt skulle färdigställas och därmed utbetalas än vad som blev fallet.

12.6 Riskfaktorer

De flesta ansökningar avser installation av solvärme i småhus, d.v.s max 7 500 kr per ärende. För de ansökningar som avser stora projekt är maxbeloppet per ärende 3 mnkr. Detta innebär att några få ärenden motsvarar

stora summor. Det räcker att ett fåtal stora ärenden blir försenade och byter utbetalningsår för att hela prognosen ska omkullkastas. Boverkets statistik visar att sökanden ofta har angett ett alltför optimistiskt (tidigt) färdigställandedatum.

Solvärmestödet kan inte kombineras med ROT-avdraget. Många beviljade ärenden utbetalas aldrig utan återkallas av länsstyrelsen när det framgår att sökanden valt att utnyttja ROT-avdraget. Detta innebär en osäkerhet för prognosen.

12.7 Förslag

Länsstyrelsen beslutar om färdigställandedatum av solvärmeinstallationen. Ett flertal ärenden har fördröjts och länsstyrelsen har beslutat om ett nytt färdigställandedatum. För att få bättre prognoser bör stödförordningen reglera möjligheten till att förändra beslutade datum så som t.ex. färdigställandedatum, dvs bevilja anstånd.

Tidigare har sökandes uppgift om färdigställandetid använts som underlag till prognoserna. En ny obligatorisk uppgift införs i handläggarssystemet Bofinc. Detta innebär att det i beviljandebeslutet angivna färdigställandedatumet måste fyllas i. Denna uppgift ska framöver användas till Boverkets prognoser.

13 IT-system för stödhantering

För att registrera, handlägga och följa upp ärenden samt besluta om utbetalning använder Boverket och länsstyrelserna följande system för sin stödhantering.

13.1 Bofinc - för ärendehandläggning

Boverket har utvecklat och tillhandahåller ett datoriserat system för handläggning och utbetalning (Bofinc). Systemet används av Boverket och länsstyrelserna för att hantera periodiska stöd och engångsbidrag. Bofinc används även av Energimyndigheten och delegationen för hållbara städer. Bofinc kan även hantera elektroniska ansökningar.

13.2 Svanen – datalager

Boverket har utvecklat ett datalager ”Svanen” för statistik och ärendeuppföljning. Boverket använder rapport- och analysverktyget IBM Cognos för rapportkörningar ur Svanen. Genom detta system kan kontinuerligt daglig statistik tas fram som även utgör underlag för uppföljning och utvärdering inom en rad olika områden. Information förs dagligen över från Bofinc.

13.3 Agresso - Ekonomisystem

Boverket använder ekonomisystemet Agresso för att verkställa de ekonomiska transaktioner som beslutats om i Bofinc.

.

14 Förslag till bättre prognoser

- *Översyn av IT-systemen*
 - Boverket genomför för närvarande en förstudie om hur det befintliga handläggarsystemet Bofinc kan förbättras och anpassas för ny teknik eller om det ska ersättas med ett nytt handläggarsystem.
 - Tidigare har sökandes uppgift om färdigställandetid använts som underlag till prognoserna. En ny obligatorisk uppgift införs i handläggarsystemet Bofinc. Detta innebär att det i beviljandebeslutet angivna färdigställandedatumet måste fyllas i. Denna uppgift ska framöver användas till Boverkets prognoser.
 - Boverket och länsstyrelserna kommer att utöka sin uppföljning av inneliggande ärenden.
 - Boverket och länsstyrelserna kommer att vidareutveckla de befintliga rapporterna och eventuellt komplettera med nya rapporter i statistiksystemet Svanen. Detta är viktigt för att kunna följa upp inneliggande ärenden och genomföra aktualiseringar av dessa.
 - Statistikverktyget Svanen kommer att kompletteras med fler uppgifter från handläggarsystemet Bofinc för att ge möjlighet till nya rapporter samt förbättra befintliga rapporter.
 - Boverket avser att hålla utbildningar i statistikverktyget Svanen samt handläggarsystemet Bofinc för länsstyrelsens och Boverkets personal.

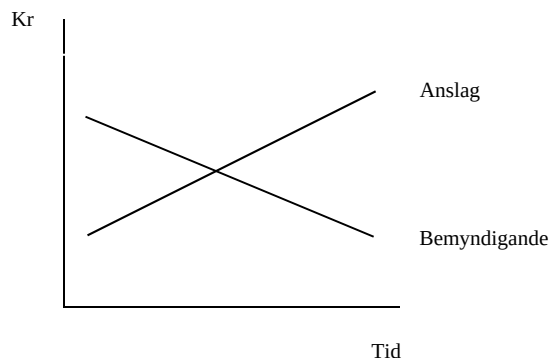
Samordning av regleringsbrev, stödförordning med budgetlag och anslagsförordning.

För vissa stöd finns det en avsevärd risk att syftet med stödet inte uppfylls på grund av de ramar som sätts i budgetlag och anslagsförordning. Regleringsbrev och stödförordningar bör utformas utifrån budgetlag och anslagsförordning så att de inte motverkar varandra och syftet med stödet.

Beträffande stöd, med långa genomförandetider på grund av t.ex. byggnationer, bör bemyndigande och anslag anpassas till hur byggprocessen vanligtvis ser ut.

1. Planering/Projektering
2. Genomförande
3. Avslutning

Bemyndigandet bör, redan från starten, motsvara en stor del av stödperiodens belopp och kan sedan minska i storlek vid stödets avslutande. Anslaget bör hanteras omvänt, d.v.s. lågt anslag år 1 för att sedan öka.



- *Utökade kontakter mellan länsstyrelser och Boverket.*
Boverket avser att hålla återkommande träffar med länsstyrelserna för kunskapsöverföring och dialog om stöden. Länsstyrelserna har t.ex. bildat ett gemensamt forum för hållbart samhällsbyggande där handläggare som arbetar med planering, byggande och boende ingår. Forumets arbetsgrupper kommer bl.a. att hantera frågor om ekonomiska stöd. Boverket kommer att utse representanter som vid behov kan samverka i frågor som rör Boverkets verksamhetsområde. Boverket och länsstyrelserna kommer att se över de beslutsmallar som finns i handläggarssystemet Bofinc för att besluten ska bli tydligare för mottagaren.
- *Utökade och kontinuerliga kontakter mellan Boverket och regeringskansliet*
Utökade och kontinuerliga kontakter mellan Boverket och regeringskansliet behövs för att samordna styrdokument och stödförordningar. Dessa måste samverka för att få ett effektivt utnyttjande av anslagna medel.
- *Förändringar i förordningar*
 - För vissa stöd kan man få bättre prognoser genom att förordningarna kompletteras med en bestämmelse som begränsar möjligheten till att förändra beslutade datum så som t.ex. färdigställandedatum d.v.s. att bevilja anstånd.
 - För vissa stöd skulle en möjlighet till förskottsutbetalning ge bättre prognoser men det finns andra aspekter, t.ex. ökad administration, som gör att detta nog måste utredas innan en eventuell förändring sker.

- För de stöd som medger förskottsutbetalningar bör sökandens tid att begära förskott (delutbetalning) regleras i förordningen.
- *Bättre, förenklad och tydligare mall till utgiftsprognosen*
Boverket avser att förtydliga mallen för utgiftsprognoserna enligt förslag i kapitel 15. Det är viktigt att den blir enkel och tydlig samt att kända risker för prognosen redovisas per anslagspost.

15 Förslag - ny struktur för Utgiftsprognoser

Boverket kommer att göra smärre förändringar i mallen för utgiftsprognoser för att underlätta och förtydliga för mottagaren. Uppbyggnaden kommer att vara lika för alla stöd.

X.X Anslagspost

Anslagspost X Investeringsstöd till

Prognostabell

Tkr	ÅR 0 (Innevarande år)	ÅR +1	ÅR +2	ÅR +3	ÅR +4
Tilldelat anslag					
Anslagssparande					
Indragning					
Tillgängligt anslag					
Utgiftsprognos					

Sammanfattning av prognostabell

I denna sammanfattning förklaras ovanstående prognostabell och de faktorer som ligger till grund för prognosen.

Riskfaktorer med prognosen

Redovisning av de risker som kan påverka prognosen

Tabell över tillgängligt utrymme (används för vissa stöd)**Tabell över utrymme för nya ansökningar ÅR 0, mnkr**

Tillgängligt anslag ÅR 0	
Utbetalats 1 jan ÅR 0 tom [Datum] ÅR 0	
Ingående åtaganden t.o.m. [Datum] ÅR 0.	
Administrativ ersättning, (länsstyrelserna och Boverket).	
Inneliggande ej behandlade ansökningar hos länsstyrelserna.	
Återstår (- = medelsbrist):	
Återstår för nya ansökningar:	

Kommentar till Tabell över tillgängligt utrymme*Förklaringar till ovanstående tabell*

Bemyndigandetabell

Bemyndigande

Tkr	ÅR 0	ÅR +1	ÅR +2	ÅR +3	ÅR +4
Ingående åtaganden					
+ Nya åtaganden					
Summa åtaganden					
Årets anslag					
Anslagssparande från föregående år					
Indragning					
Summa tillgängligt anslag					
Beslutat och utbetalat under året					
Administrationsersättning					
- Infriade åtaganden					
Utgiftsprognos					
Utestående åtaganden vid årets slut					
Tilldelad bemyndiganderam					
Behov bemyndiganderam					

Risikfaktorer för bemyndigandet

Beskrivning av de kända riskerna som kan påverka bemyndigandetabellen

Förklaringar

Sista sidan i prognosrapporten -en generell förklaring av rapporteringsmallen med ordlista och vilka styrdokument Boverket har att följa.



Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Besök: Drottninggatan 18
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se